

STERBEECKIA

ORGAAN VAN DE

ANTWERPSE MYCOLOGISCHE KRING

1ste Jaargang

Nr. 1

Oktober 1961

Verschijnt als er iets te zeggen valt.

Redaktie : Alfred Coolsstraat, 33 - ANTWERPEN

Postchekrekening : Nr 4954.49 Mme Maria De Laet
Alfred Coolsstraat, 33 - ANTWERPEN

Lidmaatschap Antwerpse Mycologische Kring :
fr. 75 per jaar.

VOORWOORD

Zeer ernstig werk van onze leden vastgelegd in verslagen, mededelingen, voordrachten, gedurende onze vergaderingen, mocht niet verloren gaan ! Dit werd reeds dikwijls gezegd ! Eindelijk, onder de spoorslag van een onzer jongeren en de welwillende beaming - met veel twijfel over het gelukken - der ouderen, gaat hier onze eerste proef !

Een tijdschrift meer ? Helemaal niet. Maar het goede uit het eigen werk onzer leden - geen gemakkelijke compilatie - moest vastgelegd worden, zodat elk van onze leden of belangstellenden, de eigen beleefde momenten uit de mycologische strijd hunner medematen, terug zouden kunnen raadplegen op tijd en stond.

Het ligt in de bedoeling twee hoofdlijnen te volgen in de mededelingen, die ofwel hoofdzakelijk biologisch - dus minder geleerd - ofwel hoofdzakelijk systematisch - dus meer geleerd - maar beide steeds waar en met de werkelijkheid overeenstemmend zullen zijn !

Onze naam ? Een dankbaar herdenken van een zeer verdienstelijk Antwerps voorganger in de studie van de paddestoelen E.H. Frans van Sterbeeck, uit de 17e eeuw, waarover in de toekomst door onze voorzitter wel een paar biologische en mycologische bijzonderheden zullen naar voren gebracht worden. - Sterbeeckia goed heil !

Mocht dit lofwaardig pogen tot verdere bloei gedijen en misschien ... tot een flinke daad uitgroeien de paddestoelenleer ten bate en tot grote vreugde van alle natuurliefhebbers.

Antwerpen.

G. Andries

S y s t e m a t i s c h e m e d e d e l i n g

STROMATINIA RAPULUM (Bull.) Boud.

Tijdens een voorjaarsuitstap van de "Antwerpse Mycologische Kring" naar het "Hof van Mols" te Wijnegem bij Antwerpen, maakte ik voor het eerst kennis met deze merkwaardige paddestoel.

Zij habitus, onder schaarhout met bijplanting van Amerikaanse eik (*Quercus rubra* L.) waarvan de bodem ontdaan werd gedurende de winter, van alle bladeren en plantenresten, slechts hier en daar een verspreide groei van Veelbloemige Salomonszegel (*Polygonatum multiflorum*).

Wij hebben hier te doen met een bekerzwam (discomyceet) welke een nauwe verwantschap heeft met de beter gekende *Sclerotinia tuberosa* Hedw. die steeds aangetroffen wordt in gezelschap van de Bosanemoon (*Anemone nemorosa*) en de Es (*Fraxinus exelsior* L.) Er zou een soort van samenleving bestaan tussen deze planten.

Het geslacht *Stromatinia* Boud. wordt gekenmerkt door vruchtlichamen ontspruitend uit een stroma (verdichte zwamvlok) dat de organen bedekt waarop ze zich ontwikkelen. De groeiplaats van *Stromatinia rapulum* zijn de halfvergane zwartgeworden resten van wortelstokken van de Veelbloemige Salomonszegel (tekening), deze zijn slechts waar te nemen na ze voorzichtig uit te graven, want de steel van de paddestoel en de wortelstokken zijn onderaards, en alleenlijk de bekertjes vertonen zich boven de oppervlakte van de grond.

In jonge toestand is onze zwam bekervormig, in de loop der ontwikkeling wordt dit bekertje vlakker, de vruchtlichamen spreiden zich uit, de randen krullen vaak naar achter, de vorm wordt onregelmatig, bochtig (tekening). Ze zijn steeds gesteeld.

De grootte van de hoed en de lengte van de steel is nogal verschillend.

Zo vond ik bij volledig volwassen exemplaren :

<u>Doormeter van de hoed.</u>	<u>Lengte en doormeter van de steel.</u>
12 mm.	25 mm. x 1,5 mm.
12 mm.	70 mm. x 3 mm.
16 mm.	40 mm. x 1,5 mm.
17 mm.	30 mm. x 1,5 mm.
17 mm.	45 mm. x 2 mm.
17 mm.	50 mm. x 2 mm.
21 mm.	37 mm. x 1,5 mm.

De bekera zijn, evenals van de meeste discomyceten, breekbaar, en van een wasachtige zelfstandigheid. De onderzijde zowel als de bovenzijde heeft een donkerbruine kleur. Vaak is de onderzijde bleker, misschien wel veroorzaakt door de verdamping. Het hoedje is kaal, soms als bestoven met een zeer fijn witachtig poeder, vandaar een witte weerschijn : mogelijk een gevolg van de uitgestorte massa sporen. Bij sommige exemplaren was het middengedeelte van het hoedje bezet met dichtaaneengesloten wratjes, zodanig dat het een verhevenheid vormde. (tekening B).

De steel is van een harde vezelige bouw, bijna zwart, ruw, meestal cilindrisch, centraal ingeplant.

De asken bevatten acht kleurloze ellipsvormige sporen, gewoonlijk met twee grote olieachtige druppels, asken verblauwen lichtjes aan de top, in het reactief van Melzer, hetgeen duidelijk de porie laat zien.

Ik vermoed niet dat *Stromatinia rapulum* een zeldzaamheid is voor de Antwerpse mycoflora, maar het is veeleer tot nog toe aan de opmerkzaamheid der mycologen ontsnapt.

Enkele weken later in gedeelte van het Nachtegaalpark te Antwerpen, genoemd "Vogelzang" langsheen de afsluiting van de Beukenlaan, stond eveneens een groepje Veelbloemige Salomonszegel en tussen hen, opnieuw onze paddestoel : een bewijs dat we slechts hoeven op te letten.

Bij mijn weten is het een zwam die voorkomt in de lente. De bepaling werd eerst gedaan met behulp van het werk van Abbé L.G. Grelet : Les Discomycètes de France, en nadien met het groot platenwerk van E. Boudier : Icones Mycologicae Tome III Plaat 478, tekst bladz. 277 - Parijs 1905-1910.

S y s t e m a t i s c h e b e s c h r i j v i n g

STROMATINIA RAPULUM (Bull.) Boud.

Bepaald door : Moens, J.

Gevonden door : Mme Moens.

Plaats en datum : Provincie Antwerpen, Wijnegem (Hof van Mols)
16 April 1961.

Vindplaats : onder struiken en bomen van Amerikaanse eik (Quercus rubra L.) op half vergane wortelstokken van Veelbloemige Salomonszegel (Polygonatum multiflorum), zandig terrein, beschaduwd.

Weersgesteldenis : warm, voorafgegaan door veel regen, en vochtige warme luchtstromingen.

Groeiwijze : in groepen van ongeveer 20 stuks, soms alleenstaand, steeds tussen of in de nabijheid van Veelbloemige Salomonszegel.

M a k r o s k o p i s c h e b e s c h r i j v i n g (1)

Hoed : doormeter 26 mm., hoogte 7 mm., binnen- en buitenzijde donkerbruin (Kleurencodex van Seguy nr 116), bekervormig, onregelmatig gegolfd, kaal, dun, droog, mat, de rand is op enige plaatsen omgekruld, wasachtige zelfstandigheid, gemakkelijk brekend, gesteeld (de steel is onderaards); geur en smaakloos. Het vlees is witachtig.

(1) Deze beschrijving geldt alleenlijk voor het getekende exemplaar A.

Steel : onderaards, lengte 30 mm., grootste dikte 3 mm., buigzaam, ruw, onregelmatig, gebogen, centraal, cilindrisch, van een harde zelfstandigheid, bijna zwart - (Code Seguy nr 671).

Mikroskopische beschrijving

Sporen : kleurloos onder het microscoop, ellipsvormig, glad, met twee olieachtige druppels, zonder tussenschotten, niet amyloïdisch.

Grootte (1)	11,5 x 5,5 μ	13,5 x 6,5 μ
	11,5 x 6,5 μ	14,5 x 6 μ
	13 x 5,5 μ	15 x 6,5 μ
	13,5 x 6 μ	

Asken : inoperculee, lang, cilindrisch, dikwandig, kleurloos, vernauwend naar de basis toe, porie lichtjes verblauwend in het reaktief van Melzer, 8 sporig, eenrijig geplaatste sporen, 125 x 8,5 μ b.v.

Steel : bij doorsnede, zwarte tot kleurloze ~~hoekige cellen met dikke en gladde wand, verschillend van grootte en vorm, bv. 6 x 4 μ tot 14 x 11 μ .~~ Wijziging zie volgende bladzijde

Hyphe van de buitenzijde van de steel : zeer donker, dikwandig, glad, met tussenschotten, geen gespen gezien ; 3 tot 5 μ breed b.v.

Hyphe van het vlees van de steel : kleurloos, dikwandig, glad, met tussenschotten; 6,5 μ breed b.v.

Bemerkingen

De paraphysen bij een ander exemplaar - er werden geen paraphysen gezien op het gedroogd beschreven exemplaar - waren kleurloos, lijnvormig, glad, nauwelijks verdikkend aan de top, niet verblauwend in het reaktief van Melzer, van ongeveer dezelfde lengte als de asken.

(1) De maten zijn genomen van vrij uitgevallen sporenpulver (sporee) Gr. μ = mu, 1/1000 mm., mikron.

Bron Sterbeekia 2 blz 12

W I J S I G I N G

De regels 17 tot 19, blz. 5 van Sterbeekia Nr 1, moesten worden :

Staal : hypheen (figuren A.7 en A.8), bij dwarsdoorsnede (figuren A.5 en A.6), hoekig, onregelmatig, zwart tot kleurloos, wand dik en glad, afmetingen ongelijk, bv. 6 x 4 μ tot 14 x 11 μ .

[Ga terug naar vorige bladzijde](#)

Verklaring der figuren

Figuur A. Volwassen vruchtlichaam in natuurlijke grootte, met onderaan de wortelstok met vezelworteltjes van de Veelbloemige Salomonszegel.

Figuur B. Ander volwassen vruchtlichaam in natuurlijke grootte. Bemerk in het midden van de hoed de ruwe verhevenheid.

Figuur A.1 : Sporen 1000 x (sporee) gezien in water met immersieobjectief.

Figuur A.2 : Sporen 2000 x, idem.

Figuur A.3 : Bovenste gedeelte van de asken, 1000 x, de porie is duidelijk te zien. Bij de rechtse ask is er nog geen sporenvorming. Gezien in kaliumhydroxyde nadien in het reactief van Melzer, immersieobjectief.

Figuur A.4 : Volledige asken 1000 x, gezien in kaliumhydroxyde, immersieobjectief.

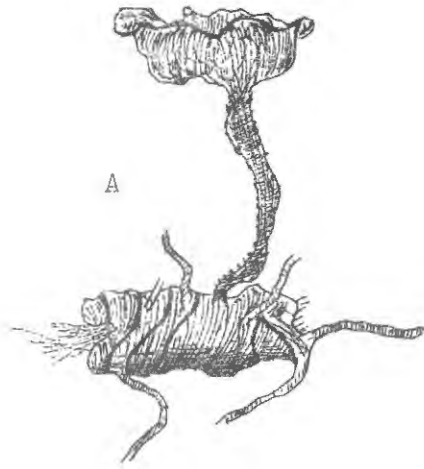
Figuur A.5 : Doorsnede van een gedeelte van de steel, voornamelijk de wand, 1000 x gezien in kaliumhydroxyde, immersieobjectief.

Figuur A.6 : Idem, met haartje ?

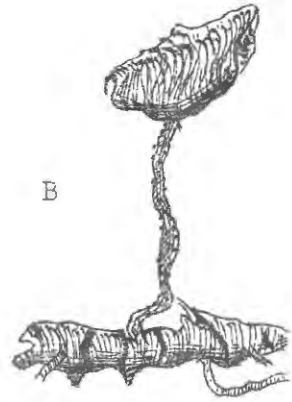
Figuur A.7 : Hyphe van de buitenzijde van de steel; idem.

Figuur A.8 : Hyphe van het vlees van de steel; idem.

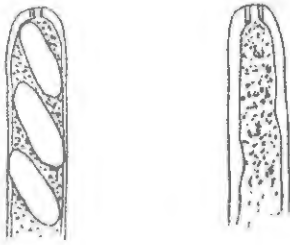
STROMATINIA RAPULUM (Bull.) Boud.

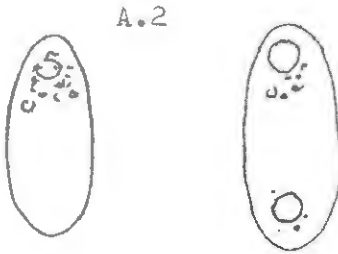
A

B

A.3

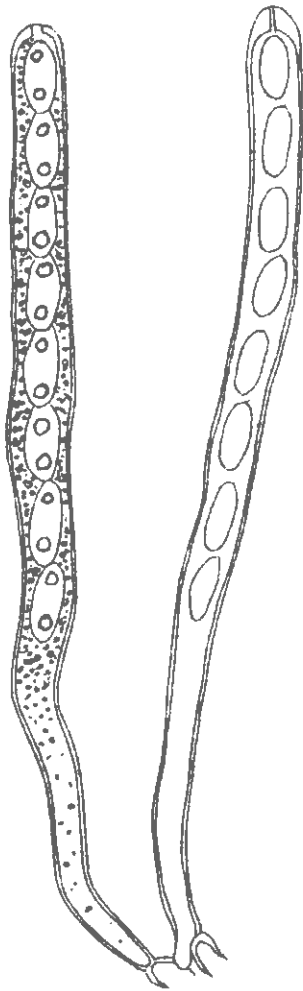

A.2

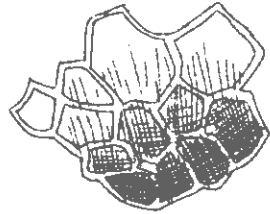

A.1

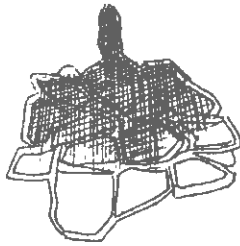

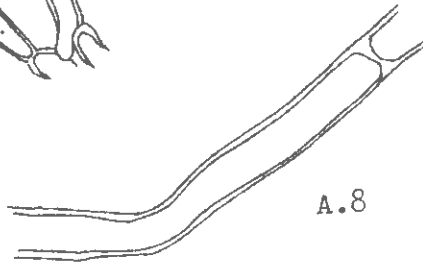
A.4

A.5

A.6

A.8

A.7